ВІДГУК

офіційного опонента кандидата наук з фізичного виховання та спорту, доцента Глущенко Наталії Володимирівни на дисертацію Гуртової Тетяни Валентинівни «Удосконалення занять фізичним вихованням студенток з ожирінням засобами комплексного використання аквааеробіки і ритмічної гімнастики», подану до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання та спорту зі спеціальності 24.00.02 – фізична культура, фізичне виховання різних груп населення

Актуальність обраної теми. Пошук нових шляхів оздоровлення студентської молоді залишається актуальним й для сьогодення. Про це свідчать численні наукові дослідження спрямовані на оптимізацію процесу фізичного виховання у ВНЗ та покращення фізичного стану студентів. В свою чергу, традиційна організація процесу фізичного виховання не охоплює та не забезпечує у повному обсязі нагальну необхідність боротьби з ожирінням серед студентів. В цьому світлі проблематика корекції зайвої маси тіла у молоді є актуальною та потребує ретельного вивчення та розробки новітніх технологій у цьому напрямку.

Саме тому тема дисертаційного дослідження Гуртової Тетяни Валентинівни є досить своєчасною, її актуальність належно обґрунтована у змісті дисертації. Дисертантка в роботі дає чітке уявлення про її перспективність для впровадження технології корекції зайвої маси тіла з використанням засобів аквааеробіки та ритмічної гімнастики у процесі фізичного виховання студентів.

Зв'язок роботи з науковими планами, темами. Дисертаційну роботу виконано відповідно до теми 3.8 Зведеного плану науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури і спорту на 2011–2015 рр. «Теоретико-методологічні

основи побудови системи масового контролю, оцінки рівня розвитку і фізичної підготовленості різних груп населення» (номер державної реєстрації 0111U000192), Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту.

Особистий внесок Тетяни Валентинівни полягає у науковому обґрунтуванні та розробленні методики занять по авторській програмі з використанням засобів аквааеробіки та ритмічної гімнастики; організації та проведенні науково обґрунтованого педагогічного експерименту та систематизації й узагальненні результатів досліджень з їх подальшим статистичним опрацюванням.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна, повнота їх викладу в опублікованих працях.

Результати дисертаційного дослідження Гуртової Тетяни Валентинівни носять об'єктивний характер та базуються на достатній кількості дослідницького матеріалу та підтверджуються широтою охоплення і узагальнення зібраних і опрацьованих особисто автором первинних матеріалів, застосуванням комплексу методів наукового пошуку. Отримані дисертантом показники обчислені з використанням методів математичної статистики.

Дисертантка у своїй роботі довела обґрунтованість наукових положень, висновків тощо. Необхідно, перш за все, відзначити логічний взаємозв'язок назви наукового напрямку, постановки мети і завдань дослідження. Висновки сформовані автором на основі змісту дисертаційного дослідження їх об'єктивність і новизна не викликають сумніву.

Основні положення дисертації Гуртової Тетяни Валентинівни викладено в 34 наукових працях, з них 7 опубліковано у фахових виданнях України.

Наукова новизна отриманих результатів. До найбільш значущих наукових результатів треба віднести те, що автором: вперше досліджено вплив авторської програми з використанням засобів аквааеробіки й ритмічної гімнастики на стан соматичного здоров'я студенток, хворих на ожиріння другого ступеня; дисертанткою пояснена доцільність комплексного застосування засобів аквааеробіки і ритмічної гімнастики у фізичному вихованні студенток спеціальних медичних груп; додано наукової інформації щодо наявності негативної тенденції та поширення захворювання на ожиріння серед студентської молоді та методики проведення занять з аквааеробіки та ритмічної гімнастики;

Нам імпонує, що Тетяна Валентинівна розширила та науково-обґрунтувала підходи щодо організації та планування занять з фізичного виховання студенток спеціальних медичних груп з приналежністю до певної нозологічної групи захворювань.

Практична значущість результатів дослідження дисертанта полягає у розробленні та експериментальній апробації програми комплексного використання засобів аквааеробіки та ритмічної гімнастики у процесі фізичного виховання студенток спеціальних медичних груп вищих навчальних закладів, хворих на ожиріння другого ступеня; підвищенні рівня соматичного здоров'я на основі впровадження авторської програми; використанні результатів дослідження для внесення змін та доповнень у програму фізичного виховання студентів спеціальних медичних груп.

Отримані результати дослідження Гуртової Тетяни Валентинівни впроваджено в навчальний процес фізичного виховання спеціальних медичних груп Національного університету «Львівська політехніка» та Львівського національного університету імені Івана Франка, що підтверджено відповідними актами.

Оцінка змісту дисертації, її завершення в цілому та ідентичності змісту автореферату й основних положень дисертації. Дисертація Гуртової

Тетяни Валентинівни складається зі вступу, п'яти розділів, висновків, списку використаних літературних джерел та додатків. Дисертаційну роботу викладено на 195 сторінках комп'ютерного набору, з яких 163 сторінок основного тексту. Робота містить 33 таблиці та 38 рисунків. У роботі використано 260 джерел наукової та спеціальної літератури.

Позитивної оцінки заслуговує оформлення дисертанткою результатів дослідження. Також варто відмітити логіку викладу та послідовність виконання наукового пошуку. Автореферат відповідає змісту дисертації і розкриває основні її положення.

У вступі дисертантом обґрунтовано актуальність теми, зв'язок роботи з науковими планами та темами; сформульовано мету і завдання дослідження; визначено об'єкт, предмет; зазначено методи дослідження; розкрито наукову новизну і практичне значення дисертаційної роботи; подано інформацію про особистий внесок Гуртової Тетяни Валентинівни та апробацію результатів дисертаційного дослідження.

У першому розділі **«Сучасний стан питання захворювання на ожиріння студентів вищих навчальних закладів та теорії й практики їхнього фізичного виховання у спеціальних медичних групах»** дисертантом виявлено тенденцію до істотного зростання кількості студентів вищих навчальних закладів, хворих на ожиріння. Узагальнені фактичні матеріали з питань фізичного виховання студентів спеціальних медичних груп. Здобувачем підтверджено, що під час навчання не відбувається суттєвих позитивних змін у фізичній підготовленості та стані соматичного здоров'я студентів цих груп. Констатується закономірність збільшення кількості студентів, які мають певні захворювання, зниження рівня фізичної підготовленості та морфологічного стану. Автором дисертаційної роботи доведена актуальність пошуку способів поліпшення стану здоров'я для забезпечення високого рівню працездатності майбутніх фахових спеціалістів. Представлена низка проблем, а саме відсутність спеціалізованих програм,

обмеженість науково-методичного матеріалу щодо роботи з хворими на ожиріння студентами та як, наслідок підкреслена необхідність використання принципово нових, науково обґрунтованих підходів.

У другому розділі **«Методи та організація дослідження»** дисертантка послідовно та детально обґрунтувала систему методів дослідження, в тому числі методи математичної статистики, які є адекватними, сучасними і достатньо інформативними. Здобувачем коректно наведений контингент учасників дослідження, які приймали участь в педагогічному експерименті та етапи організації і проведення наукового дослідження.

У третьому розділі **«Організаційно-методичні передумови побудови авторської програми фізичного виховання студенток, хворих на ожиріння, які займаються у спеціальних медичних групах»** автором дисертаційної роботи представлені результати згідно котрим визначені та проаналізовані рівні та динаміка показників ІМТ серед студентів СМГ різних нозологічних груп упродовж усього періоду навчання у ВНЗ. Аналіз динаміки змін у кількісному розподілі студентів, хворих на ожиріння, на групи за ступенем захворюваності впродовж усього періоду навчання дав змогу здобувачеві встановити, що найпоширенішим захворюванням серед студентів СМГ є ожиріння

Авторська програма дисертаційного дослідження Гуртової Тетяни Валентинівни відрізняється від чинної програми фізичного виховання специфікою комплексного застосування занять з аквааеробіки та ритмічної гімнастики. Нам імпонує, що вибір засобів у заняттях визначався ступенем захворювання на ожиріння для забезпечення стійкого цілеспрямованого та ефективного зміцнення здоров'я.

У четвертому розділі **«Експериментальна перевірка ефективності авторської програми фізичного виховання студенток спеціальних медичних груп хворих на ожиріння другого ступеня»** здобувачем подано результати проведеного дослідження формувального етапу.

Дисертантом встановлено, що в результаті трирічного курсу занять за авторською програмою фізичного виховання у студенток експериментальної групи, зафіксовано достовірне поліпшення низки показників стану кардіореспіраторної системи та фізичної підготовленості. Автором статистично встановлено наявність достовірних розбіжностей у кінцевих показниках фізичного стану студенток експериментальної та контрольної груп.

Дисертанткою у своїй роботі підтверджена ефективність впливу авторської програми фізичного виховання на рівень соматичного здоров'я студенток, а саме якісний перехід в групу з середнім рівнем.

Треба зазначити, що результати отримані Гуртовою Тетяною Валентинівною після експерименту, свідчать про позитивний вплив експериментальної програми на рівень параметрів психофізичного стану студенток.

У п'ятому розділі **«Аналіз та узагальнення результатів дослідження»** підсумки дисертаційної роботи, які наводить дисертантка, відповідають меті і завданням дослідження. В розділі автором розкрито практичну та теоретичну значущість, а також перспективи подальшого практичного використання отриманих результатів. Отримані данні Тетяна Валентинівна віднесла до трьох категорій: ті, що удосконалюють показники, ті, що набули подальшого розвитку, та нові результати досліджуваної тематики.

У загальних висновках здобувачем викладено основні результати дослідження проблеми, а також сформульовані пропозиції стосовно забезпечення стійкого ефекту нормалізації маси тіла студенток. Остаточним результатом практичної реалізації програми Гуртової Тетяни Валентинівни є досягнення студентками досліджуваної вибірки рівня соматичного здоров'я, який обумовлює якісний перехід в основну медичну групу для занять фізичним вихованням.

В цілому позитивно оцінюючи дисертацію Гуртової Тетяни Валентинівни, слід відзначити її недоліки і дискусійні положення, які загалом не впливають на остаточну позитивну оцінку роботи.

1. У першому розділі, на нашу думку, було б доцільно дослідити існуючи сучасні технології, котрі застосовуються при проведенні занять з аквааеробіки та ритмічної гімнастики у ВНЗ.

2. У другому розділі (с. 57) дисертант зазначає, що експериментальне дослідження проведено включно до 2013 року, але в той же час далі за текстом в описі етапів та висновках зазначений 2014 рік.

3. У третьому розділі при розподілі студентів з метою визначення показників ІМТ та інших представлених результатів за 5 років (курсів) вказана кількість студентів, а саме 155 осіб. Нам не зрозуміло, як автор пояснює збереження такої кількості контингенту на 5 курсі, адже після отримання диплому бакалавра, зазвичай, кількість студентів значно зменшується.

4. У третьому розділі при описанні дисертантом динаміки показників ІМТ на протязі 5 курсів навчання спостерігається часткова відсутність інформації о кількості студентів за розподілом на ступені ожиріння. А саме, на другому курсі не вказана кількість студентів, котрі належали до першої та третьої груп ожиріння, на третьому та четвертих курсах взагалі не вказаний кількісний розподіл студентів за ступенем ожиріння.

5. Потребує пояснення, як автор під час всього експерименту дотримувався безперервності в заняттях (с. 86), враховуючи канікулярний час.

6. В третьому розділі (рис. 3.17, с. 95) представлена орієнтована структура заняття з аквааеробіки, де загальний час заняття коливається у

межах 45-57 хв, але в той же час в таблиці 3.1 під назвою «Рівень навантаження в авторській програмі (с. 98) автором подається тривалість заняття 90 хв. в усіх періодах . На нашу думку таке дозування може бути надмірним та може порушувати дотримання принципу поступовості. Доцільним було б, варіювати час заняття в належності до того, чи іншого року навчання та його періоду.

7. Для більш повного уявлення про зміст експериментальних занять було б доцільно представити у додатку приклади розгорнутих занять з аквааеробіки та ритмічної гімнастики, як складової одиниці авторської програми.

8. Спостерігається відсутність єдності в оформленні рисунків, де одна їх частина представлена у кольоровому виді, а інша у чорно-білому, відповідно. Крім того, чорно-білі рисунки (рис. 3.9-3.13) потребують у деяких своїх складових більшої контрастності для кращої презентації роботи. Також у підрозділі 4.2., на нашу думку, доречним було б для більшої зручності в таблицях вказувати конкретні назви тестувань фізичної підготовленості замість узагальнення їх, як однієї чи іншої рухові здібності.

Однак, висловлені зауваження мають рекомендаційний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку дослідження Т.В. Гуртової.

Висновок. Дисертаційна робота Гуртової Тетяни Валентинівни за темою «Удосконалення занять фізичним вихованням студенток з ожирінням засобами комплексного використання аквааеробіки і ритмічної гімнастики» є самостійним та завершеним науковим дослідженням, у якому отримані нові науково обґрунтовані результати, які у сукупності вирішують конкретну наукову задачу для сфери фізичної культури і спорту. Враховуючи актуальність теми, наукову новизну отриманих результатів та їх практичну значущість, а також відповідність поданої роботи чинним вимогам п. 11 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання

старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 р., вважаємо, що Гуртова Тетяна Валентинівна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання та спорту зі спеціальності 24.00.02 – фізична культура, фізичне виховання різних груп населення.

Офіційний опонент:
Доцент кафедри управління
фізичною культурою та спортом
Запорізького національного
технічного університету
кандидат наук з фізичного
виховання та спорту Н.В. Глущенко

Підпис Глущенко Н.В.
Начальник відділу кадрів

Проректор з наукової роботи
Запорізького національного
технічного університету Ю.М. Внуков

05 12 16